

ÉSZREVÉTELEK

a Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa Elnökének az antitröszt ügyekben kiszabható bírságokról szóló Közleményének tervezetéhez

Nagyon örülünk annak, hogy a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) elnöke és a Versenytanács elnöke ismét közleményben kívánja közzétenni a bírságszámítás során követett elveket és a bírságszámítás módszertanát, mert meggyőződésünk, hogy az valóban növeli a kiszámíthatóságot, a transzparenciát és így a jobbiztonságot is. Észrevételeink is nagyrészt arra irányulnak, hogy a közzétett szöveg ezeket a célokat tudja szolgálni.

Érintett piaci forgalom és annak becslése

Alapvetően jónak gondoljuk, hogy a GVH a 12 hónapot meghaladó jogsértések esetén a releváns piaci forgalom számításánál veszi figyelembe azt, hogy a jogsértés mennyi ideig tartott. Ugyanakkor, ha a jogsértés időtartama a 10 évet is meghaladta, elsősorban kartellek esetén könnyen előállhat az, hogy a vállalkozás valóban nem tud hitelt érdemlő adatokat szolgáltatni a releváns árbevételéről a teljes időtartamra. Hasonlóképpen előfordulhat, hogy már az adott piaci szegmensen nem működő vállalkozás számára nehézséget okoz a hiteles adatok kinyerése. A 17. pont szerint a GVH az érintett piaci forgalmat becsléssel állapítja meg, ha nem állnak rendelkezésre hiteles adatok. Úgy véljük, hogy hasznos lenne, ha itt a GVH megjelölné, hogy minek alapján és milyen módon becsülné meg az érintett piaci forgalmat, vagy akár milyen módon fogadja el a vállalkozás erre vonatkozó becslését, hiszen ez kulcsfontosságú lépés a bírságösszeg meghatározása során.

A jogsérelem súlya – verseny veszélyeztetése és hatás

A jogsérelem súlyának körében külön kerül értékelésre a verseny veszélyeztetése és a jogsértés piaci hatása. Emellett még említésre kerül, hogy a lehetséges hatásokat is figyelembe veszi a GVH, kisebb súllyal.

Egyrészt, úgy véljük, hogy a „lehetséges hatások” említése mint további, bár kisebb súllyal figyelembe veendő szempont, redundáns. A verseny veszélyeztetettsége körében ez már lényegében értékelésre kerül – a kőkemény kartellek, mint a versenyre legveszélyesebb magatartások, éppen azért számítanak a legsúlyosabb jogsértéseknek, mert potenciálisan ezek hatása a legkárosabb.

Másrészt, a jogsértés hatása körében értékelt szempontok valójában mind lehetséges hatásokra utalnak: önmagában a magas piaci részesedés csak indikátor, például egy csaknem a teljes piacot lefedő kartell esetén, ahol a megállapodást valamiért mégsem hajtották végre, a hatás csak potenciális marad. Úgy véljük ezért, hogy a piaci részesedések figyelembe vétele indokolt, de ez továbbra is a lehetséges *tényleges* hatások értékelésére szolgálhat. Az egyéb piaci körülmények értékelése hasonló – esetről esetre változhat a relevanciája, és továbbra is csak lehetséges hatásokat jelezhet. Megjegyezzük ugyanakkor, hogy a példaként említett piac támadhatósága már lényegében értékelésre kerülne a verseny veszélyeztetettsége körében is, hiszen a közleménytervezet 21. pontja arról szól, hogy itt venné figyelembe a GVH, hogy mennyire csökkenhet a verseny (ha a piac támadható, akkor nyilvánvalóan kevésbé).

A fentiekkel szemben úgy véljük, hogy a ténylegesen bekövetkező hatásokat külön kellene értékelnie a GVH-nak. Megoldásként kínálkozik, hogy a jogsérelem súlya körében figyelembe vehető 60 pontot tovább bontsa a GVH: a verseny veszélyeztetettségére adható 30 ponton túl, a potenciális hatásra lenne további 20 pont adható, míg a ténylegesen bekövetkező hatásokra 10 pont.

Együttműködés az eljárás során mint enyhítő szempont

A közleménytervezet 28. pontjában üdvözlendőnek látnánk példákat arra vonatkozóan, hogy milyen magatartás minősülhet olyan mértékben együttműködőnek, amely nem éri el az engedékenységi politika alkalmazása során megkövetelt szintet, ám túlmegy a GVH-val való rendszeres együttműködésen (adatszolgáltatás, eljárási cselekményekben való együttműködés).

Külső tényezők mint enyhítő szempont

Javasoljuk, hogy a 29. pont második mondat első részét a GVH úgy módosítsa, hogy egyértelmű legyen a mondat üzenete (nyilvánvaló, hogy a közleménytervezet nem arra utal, hogy egy magatartás jogsértő jellege az eljárásban tisztázatlan marad, mégis bírságot lehet miatta, hanem arra, hogy a korábbi joggyakorlatban még nem fordult elő hasonló eset, vagy ha mégis, akkor valamilyen okból eltérő döntés született – a táblázatban már ilyen értelemben történik utalás erre a szempontra).

E körben megjegyezzük, hogy a korábbi GVH döntés hiánya önmagában esetleg nem megfelelő hivatkozás, ha az Európai Bizottság már hozott hasonló döntés(ek)e)t. Ha a GVH mégis úgy véli, hogy az európai joggyakorlat ilyen értelemben nem veendő figyelembe, ezt egyértelművé kellene tenni.

Ismétlődő jogsértés

A közleménytervezet 33. pontja véleményünk szerint megtévesztő szerkezetű. Értelmezésünk szerint az a) pont határozza meg az ismétlődő jogsértés fogalmát, és ehhez képest a b) és c) pont csak annak további magyarázata (azaz, csak a jogelőd vagy a vállalkozáscsoport másik tagja által elkövetett hasonló célú vagy hatású jogsértés minősül ismétlődő jogsértésnek). Ha ez a helyes értelmezés, ezt kellene tükröznie a szöveg szerkezetének is.

A védekezéshez való jog megteremtése

Úgy gondoljuk, hogy a vállalkozások védekezéshez való jogának gyakorlását a bírságot tekintetében is meg kellene teremtenie a GVH-nak, amelyhez azonban csak az első lépés a közlemény kiadása. Emellett fontos lenne annak lefektetése is, hogy a közlemény alapján kiszabott bírságszámítás leírása ne csupán a végső határozatban jelenjen meg, hanem már az előzetes álláspont is *kellő részletezettséggel* tartalmazza azokat a szempontokat, amelyek alapján a vállalkozás a védekezéshez való jogát gyakorolni tudja, hogy előadhasson olyan tényeket és adatokat, amelyek a bírságszámítás során relevánsak. Hasonlóképpen, úgy véljük, hogy már az előzetes álláspontban meg kell jelennie annak, ha a GVH adott ügyben a közleményben foglaltaktól el kíván térni, és annak, hogy miért. Javasoljuk a közleménytervezet 5. és 6. pontjának ilyen irányú módosítását.